

Netečnost a pohyb

Přinejmenším od časů Aristotelových je pohyb mylně chápán jako něco, co není obsahově spjato s tím, co se pohybuje. Rádl to jakoby protismyslně (absurdní interpretací) vyslovil tak, že to, co se pohybuje, se samo vlastně nepohybuje. To, co se pohybuje, jako by bylo vůči pohybu (svému pohybu!) jakoby netečné, jako by se ho ten pohyb netýkal, jako by byl jen něčím vnějším. Sám Aristotelés to však do té míry přece jenom nezjednodušoval: pro něho pohyb je uskutečňování možného. A toto uskutečňování je vlastně proces, nikoli náhlá změna, náhlý přerýv. Nicméně i tak platí, že uskutečnit se může jen „skutečně“ možné; a sama jsoucnost, tj. samo „jest“ platí stejně o možném ještě neuskutečněném i o možném již uskutečněném (neboť to, co je skutečné, zajisté bylo – a je – i možné). V pohybu není nic, co by vůči pohybu zůstávalo jakoby indiferentní, čeho by se onen pohyb jakoby netýkal. Pokud můžeme mluvit o nějakém „podkladu“, který je v určitém pohybu, který jako by se ho opravdu netýkal, je tomu tak pouze proto, že sám onen „podklad“, který se nám jeví jako indiferentní vůči svému pohybu, je sám také pohybem, ale jiným, odlišným, a ten se ho ovšem bytostně týká. A obojí musíme odlišit, ale musíme také vidět jejich spjitost, neoddělitelnost.

(Písek, 150825-1.)